

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ในครั้งนี้ คณะผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และผลงานการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานี้ ดังมีรายละเอียด ที่เสนอตามลำดับดังนี้

1. ความหมายของผู้นำ ภาวะผู้นำและภาวะผู้นำทางวิชาการ
2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบัน
3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอนาคต
4. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะเป็นผู้นำทางวิชาการ
5. การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (National Test) และผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดการวิจัย

ความหมายของผู้นำ ภาวะผู้นำและภาวะผู้นำทางวิชาการ

ความหมายของผู้นำ

คำว่า “ผู้นำ” ได้มีนักวิชาการทางการบริหารหลายท่านให้ความหมายไว้ในลักษณะต่าง ๆ ตามมุมมองหลายด้าน ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2545) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งอาจโดยการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งและเป็นที่ยอมรับของสมาชิก ให้มีอิทธิพลและบทบาทเหนือกลุ่ม สามารถที่จะจูงใจชักนำ ชี้นำให้สมาชิกของกลุ่มรวมพลังเพื่อปฏิบัติการกิจต่าง ๆ ของกลุ่มให้สำเร็จ

ภาวิวัฒน์ พันธุ์แพ (2546) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผู้นำ คือ คนที่จะนำไปสู่จุดหมายต่าง ๆ หรือบุคคลที่จะมาประสานช่วยให้คนทั้งหลายรวมกัน โดยที่ว่าจะเป็นการอยู่ร่วมกันก็ตามหรือทำการร่วมมือกันก็ตาม ให้พากันไปด้วยดีสู่จุดหมายที่ตั้งใจโดยถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

อาพันธ์ ปัญญาารชุน (อ้างถึงใน ภาวิวัฒน์ พันธุ์แพ , 2546) ได้ให้ความหมายของผู้นำว่า ผู้นำ คือ ผู้นำไม่ใช่ผู้ที่จะนำคนอื่น แต่ผู้นำที่ดีคือบุคคลที่ผู้อื่นอยากเดินตามและยังมีนักวิชาการชาวต่างประเทศให้ความหมายของผู้นำไว้อย่างหลากหลายในแง่ต่าง ๆ ดังนี้

Neagley, Evans และ Lynn (อ้างถึงใน เรื่องยศ ไชยศึก, 2536) ได้ให้ความหมายของคำว่า ผู้นำ ไว้ดังต่อไปนี้

ผู้นำ คือ ศูนย์กลางของกลุ่ม (Central Figure) ซึ่งหมายถึง การที่ผู้นำเป็นศูนย์รวมของกลุ่ม เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกว่าบุคคลอื่น ๆ ในกลุ่มสามารถดึงดูดความสนใจของกลุ่ม และนำความสนใจนั้นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มได้

ผู้นำ คือ ผู้กำหนดเป้าหมายของกลุ่ม (Group Goal Determines) ซึ่งหมายถึง ผู้นำนำกลุ่ม โดยเป็นผู้ตัดสินใจในการกำหนดเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายปลายทางในการดำเนินการของกลุ่ม

ผู้นำ คือ ผู้ที่เป็นผู้เลือกหรือผู้ที่เป็นที่นิยมของกลุ่ม (Sociometric Choice) ซึ่งหมายถึง บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจากสมาชิกภายในกลุ่มเพราะได้รับความนิยมนั้นเนื่องจากเห็นว่าจะสามารถเป็นผู้นำกลุ่มได้ และมีคุณสมบัติในการนำกลุ่มตรงตามที่กลุ่มต้องการ

ผู้นำ คือ ผู้ที่มีพฤติกรรมผู้นำ (Leadership Behavior) ซึ่งหมายถึง บุคคลที่แสดงหรือประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในเรื่องต่าง ๆ เสมอ โดยอาจจะอาสาสมัครนำเองก็ได้ หรือแสดงตนเป็นผู้นำในขณะที่กำลังร่วมกิจกรรมภายในกลุ่มก็ได้

ผู้นำ คือ ผู้ที่ปฏิบัติตามบทบาท (Role-image) ซึ่งหมายถึง บุคคลที่แสดงพฤติกรรมให้เป็นที่ปฏิบัติตามบทบาทซึ่งกลุ่มของเขาคิดว่าน่าจะแสดงบทบาทเช่นนั้น และบทบาทที่แสดงนั้นต้องเป็นบทบาทที่ กลุ่มหรือสมาชิกเห็นพ้องต้องกันว่าเป็นบทบาทของผู้นำ

ผู้นำ คือ ผู้ที่ก่อให้เกิดความผสมกลมกลืนเพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ซึ่งหมายถึง บุคคลที่ยอมรับการกำหนดเป้าหมายของกลุ่ม บุคคลดังกล่าวจะเป็นผู้ตั้งใจโดยพยายามทำความเข้าใจให้รู้แน่ชัดว่าความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มเป็นอย่างไร แล้วจึงชักชวนโน้มน้าวให้ผู้ที่มีความคิดเห็นต่างกันหันมาปรับปรุงเพื่อผสมผสานความคิดเห็นของบุคคลต่าง ๆ เหล่านั้นให้สอดคล้องกับแนวทางที่เป็นเป้าหมายของกลุ่มโดยคำนึงถึงความประนีประนอมความสามัคคี การยึดเหนี่ยวทางจิตใจภายในกลุ่ม และความเข้าใจซึ่งกันและกัน

Dubrin (อ้างถึงใน รั้งสรรค์ ประเสริฐศรี , 2544) ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จก้าวหน้า และบรรลุผลสำเร็จ โดยเป็นผู้ที่มีบทบาทแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็นผู้ใต้บังคับบัญชา หรือ ผู้นำ คือบุคคลซึ่งก่อให้เกิดความมั่นคงและช่วยเหลือบุคคลต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม

จากความหมายของผู้นำที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้นพอสรุปความหมายของผู้นำได้ดังนี้

ผู้นำ หมายถึง บุคคลภายในกลุ่มหรือภายในองค์กรที่ได้รับการเลือกตั้งหรือได้รับการแต่งตั้งหรือได้รับการยอมรับจากสมาชิกภายในกลุ่มให้เป็นผู้มีอิทธิพลต่อสมาชิกภายในกลุ่ม

ความหมายของภาวะผู้นำ (Leadership)

การที่ผู้นำได้แสดงบทบาทหน้าที่ของผู้นำโดยการใช้อิทธิพลที่เหนือบุคคลอื่นในกลุ่ม โน้มน้าวชักจูงให้บุคคลอื่นปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติที่ก่อให้เกิดผลต่อส่วนรวมภายในกลุ่ม ลักษณะการแสดงผลออกมานั้นก็คือความเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำนั่นเอง ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของ ภาวะผู้นำไว้หลายท่านในหลายลักษณะตามมุมมองที่ต่างกันตามแนวทางของแต่ละท่านได้ศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

ประพันธ์ สุริหาร (2543) ได้ให้ความหมายว่า ภาวะผู้นำมีความหมายตรงกับภาษาไทยง่าย ๆ ว่า “การเป็นผู้นำ” ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการใช้อิทธิพลทางสังคมเพื่อให้กลุ่ม ดำเนินการบรรลุวัตถุประสงค์ หรือการใช้อิทธิพลเหนือคนอื่นและนำคนโดยคนเหล่านั้นมีความเชื่อฟังอย่างเต็มใจเพื่อปฏิบัติงานให้สำเร็จ

นิธย์ สัมมาพันธ์ (2546) ให้ความหมาย ภาวะผู้นำ คือ พลังชนิดหนึ่งที่สามารถส่งแรงกระทำอันก่อให้เกิดการขับเคลื่อนกลุ่มคน และระบบองค์กร ไปสู่การบรรลุเป้าประสงค์

ภาวิวัฒน์พันธ์แพ (2546) ภาวะผู้นำ หมายถึง ศิลปะในการจูงใจคนให้กระทำตามสิ่งที่ผู้นำปรารถนาโดยที่ผู้ตามเต็มใจและมีความสุขเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จในสิ่งที่ผู้นำปรารถนา

กนกอร ยศไพบุลย์ (2546) ได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง อิทธิพลของการกระทำ พฤติกรรม ความเชื่อถือและความรู้สึกของบุคคลคนหนึ่งที่มีต่อบุคคลหนึ่ง ในระบบสังคม โดยที่ผู้ถูกกระทำเต็มใจยอมรับอิทธิพลนั้น และยังมีนักการศึกษาต่างประเทศได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำหรือการเป็นผู้นำไว้หลายท่านหลายแง่มุม ดังนี้

Davis (อ้างถึงใน เอมอร อังสุรัตน์, 2538) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญ ในการรวมกลุ่มและจูงใจคนไปยังเป้าหมายประการใดประการหนึ่ง โดยที่ภาวะผู้นำทำให้อัตถภาพ (potential) ของแต่ละบุคคลได้ถูกนำมาใช้จนบังเกิดความสำเร็จในการปฏิบัติงานและก่อให้เกิดความก้าวหน้าแก่ผู้ปฏิบัติงานทั้งนี้ผู้นำที่ดีจะช่วยเพิ่มพูนพัฒนาผู้ร่วมงานให้ดีขึ้นและช่วยเสริมสร้างองค์การหรือหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

Ralph M. Stogdill (อ้างถึงใน กนกอร ยศไพบุลย์ , 2546) ได้สรุป การเป็นผู้นำ ดังนี้

1. การเป็นศูนย์กลางของกระบวนการกลุ่ม
2. การเป็นผู้นำคือผลของบุคลิกภาพ
3. ศิลปะของการทำให้เกิดการยินยอมทำตาม
4. เป็นการใช้อิทธิพล

5. เป็นพฤติกรรมหรือการกระทำ
6. เป็นรูปแบบการเกลี้ยกล่อม
7. เป็นความสัมพันธ์ของพลังอำนาจ
8. ภาวะผู้นำคือผลของปฏิสัมพันธ์ (interaction) การเป็นผู้นำมิใช่สาเหตุหรือการควบคุมแต่เป็นผลของการกระทำของกลุ่ม การเป็นผู้นำเป็นกระบวนการกระตุ้นซึ่งกันและกัน มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การเป็นผู้นำจึงเป็นผลของปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกของกลุ่ม
9. ภาวะผู้นำคือความแตกต่างของบทบาทสมาชิกแต่ละคนจะมีบทบาทแตกต่างกัน
10. ภาวะผู้นำคือ การมีความริเริ่มในงานการเป็นผู้นำต้องมีความคิดริเริ่มกระตือรือร้นหาทางบำรุงรักษากิจการที่ปฏิบัติภารกิจที่สำคัญของผู้นำ

จากความหมายของภาวะผู้นำหรือการเป็นผู้นำที่กล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ คือ กระบวนการ การแสดงพฤติกรรม การใช้อิทธิพลของผู้นำที่ใช้ในการโน้มน้าวชักนำให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคล ในองค์กรปฏิบัติตามความต้องการไปสู่เป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ภาวะผู้นำทางวิชาการ

ได้มีนักการศึกษา ได้กล่าวไว้เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ และได้ให้ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการไว้หลายท่าน ดังนี้

Carter และ Klotz (1990) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการต้องให้ความสำคัญกับงานด้านวิชาการและครูซึ่งได้ชื่อว่าเป็นผู้นำในการพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียน ซึ่งผู้บริหารในลักษณะดังกล่าว จะยึดถือเอาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนา และมีการส่งเสริมให้บุคลากรในทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและการสอน

Murphy (1990) กล่าวว่าภาวะความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารควรจะทำให้ความสำคัญในเรื่องของหลักสูตรเหมือนกับการสอนในการบริหารงานด้านการศึกษา Murphy ได้ชี้ให้เห็นความสำคัญของหลักการบริหารที่ยึดเอาหลักสูตรเป็นแนวปฏิบัติดังนี้

1. จำนวนของเนื้อหา
2. การจัดเนื้อหา
3. การจัดเรียงลำดับเนื้อหา
4. ความชัดเจนและความลึกซึ้งของเนื้อหา
5. ความหลากหลายของวิธีการให้ความรู้
6. การบ้านหรืองานที่มอบหมาย
7. การวางแผนแนวปฏิบัติของหลักสูตร
8. คุณภาพของจุดประสงค์

ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ต้องสืบเสาะหาแนวทางที่ดีและเหมาะสมที่สุด สำหรับการพัฒนาเพื่อความเป็นเลิศทางการศึกษา Wildy และ Dimmock (1993) กล่าวว่าไว้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะความเป็นผู้นำทางวิชาการต้องเป็นบุคคลที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ ต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับงานด้านวิชาการเป็นหลัก ต้องสามารถทำวิสัยทัศน์ให้เป็นความจริงได้

Wildy และ Dimmock (1993) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ กล่าวรวมถึงภาระงานของผู้บริหารเองหรือการมอบหมายงานให้ผู้อื่นปฏิบัติแทน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนซึ่งประกอบด้วยภาระงานที่สำคัญด้านต่าง ๆ ดังนี้ กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานของโรงเรียน เตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในกระบวนการเรียนการสอน กำกับติดตามนิเทศครูและบุคลากร เป็นคณะกรรมการอำนวยการหรือประสานงาน ส่งเสริมสัมพันธภาพ

Debevoise (อ้างถึงใน Jan Chell.1995) ได้ให้ความหมาย ภาวะผู้นำทางวิชาการว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ภาระหน้าที่ของอาจารย์ใหญ่ทั้งหลาย หรือ การเป็นตัวแทนของสถานศึกษา เป็นผู้สนับสนุนความเจริญเติบโตทางการเรียนของนักเรียน

จากความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีผู้กล่าวมาข้างต้น จึงพอสรุปภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ลักษณะการปฏิบัติงานและการบริหารจัดการในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งในที่นี้จะใช้วิธีการของ Kaiser ประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจในทฤษฎี ปรัชญา ของหลักสูตรต่าง ๆ ที่ใช้ในโรงเรียน
 - 1.1 ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544
 - 1.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพของสถานศึกษา
 - 1.3 จัดทำโครงร่างหลักสูตรสถานศึกษา
 - 1.4 นำหลักสูตรไปใช้
 - 1.5 นิเทศการใช้หลักสูตร
 - 1.6 ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร
 - 1.7 ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม
2. มีความรู้ความเข้าใจในวิธีการสอนแบบต่าง ๆ
 - 2.1 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - 2.2 ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรมให้สอดคล้องกับวิธีการสอนแบบต่าง ๆ

2.3 จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนโดยผู้บริหารและครูอาจารย์ในสถานศึกษา ร่วมมือกันจัดขึ้น เพื่อให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือครู เกี่ยวกับการเรียนการสอนและ ปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

2.4 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูเพื่อพัฒนาวิธีการสอนแบบต่าง ๆ

3. สนับสนุนให้ครูใช้นวัตกรรมการสอน

3.1 จัดทำและจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้

3.2 ศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้

3.3 จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้

3.4 ศึกษาวิธีการเลือกและใช้สื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.5 ศึกษาวิเคราะห์และประเมินคุณภาพมาตรฐานของสื่อ

3.6 จัดให้มีการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับสื่อ

4. เป็นแบบอย่างที่ดีในเชิงวิชาการ

4.1 ศึกษาค้นคว้าและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

4.2 จัดให้ความรู้เสริมสร้างความคิด เทคนิค ทักษะทางวิชาการของครู ชุมชนท้องถิ่น

4.3 ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล และองค์การ

4.4 ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา การพัฒนาและวิจัยทางการศึกษา

5. สนับสนุนและส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียน

5.1 จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพ

5.2 ส่งเสริมสนับสนุนครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการทั้งในและ

นอกโรงเรียน

5.3 จัดและอำนวยความสะดวกให้กับครูและนักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้

ด้วยตนเอง

5.4 ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและนักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน

6. ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6.1 เรียนรู้จากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมในชีวิตประจำวัน เช่น การให้นักเรียน แก้ปัญหาจริงในสิ่งที่ตนสนใจ

6.2 การจัดการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active learning) และการเรียนการสอน ในบริบท (learning in context)

6.3 การจัดการเรียนการสอนแบบแข่งขัน หมายถึง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการ การเข้าใจความหมายในกระบวนการนี้ผู้เรียนต้องใช้กระบวนการรู้คิด

6.4 ส่งเสริมความร่วมมือและยอมรับความหลากหลายและความแตกต่างระหว่าง บุคคล

6.5 สนองความต้องการของนักเรียนในทุก ๆ ด้าน โดยอารมณ์ สติปัญญา และสังคม นอกเหนือจากการให้บริการทางวิชาการแล้วยังมีบริการด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตและการบริการ ทางสังคม

6.6 มีบรรยากาศการเรียนที่อบอุ่น สบายใจ สร้างความมั่นใจจัดสถานที่เรียนให้มี บรรยากาศที่ลดความรู้สึกไม่มั่นคงทางจิตใจ และสนับสนุนให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

7. นิเทศและกำกับให้การเรียนการสอนเป็นไปตามแผนการสอนที่กำหนดไว้

7.1 การปรึกษาหารือและสร้างความตระหนักในความสำคัญของการนิเทศการ จัดการเรียนการสอน

7.2 การวางแผนการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

7.3 การดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนการสอน การสังเกตการณ์สอนของคุณ ในชั้นเรียน

7.4 การประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนการสอน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบัน

Chell Jan (1995) กล่าวว่า มีอาจารย์ใหญ่ที่มีประสบการณ์ท่านหนึ่งได้บอกกับเขาว่า หน้าที่ความรับผิดชอบของอาจารย์ใหญ่มี 3 ประการ (3 P's) ในโรงเรียน ดังนี้ 1) หน้าที่เกี่ยวกับ ประชาชน (People) 2) หน้าที่เกี่ยวกับการวางแผน (Program) และ 3) หน้าที่เกี่ยวกับการวางตัว ที่เหมาะสม (Plant) หน้าที่นี้ในอดีตอาจจะถูก อย่างไรก็ตามในปัจจุบันอาจารย์ใหญ่จะต้องมี ประสบการณ์ในด้านการสอนด้วย เพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนการสอนที่มี คุณภาพอาจารย์ใหญ่ที่มีประสิทธิภาพจะต้องเป็นทั้งผู้จัดการและผู้นำทางวิชาการ สิ่งสำคัญ ซึ่งขาดไม่ได้บทบาททั้งคู่เป็นสิ่งที่มีความเห็นเป็นเอกฉันท์ว่าอาจารย์ใหญ่ใช้เวลาในการเป็น ผู้จัดการ ด้วยการสั่งการมาก แต่บทบาทที่แท้จริงของอาจารย์ใหญ่ ควรจะอยู่ที่ผู้นำทางวิชาการ เป็นผู้สนับสนุนทางวิชาการที่ดี แต่ไม่ค่อยมีการปฏิบัติมากนัก ๆ ถึงจะมีการปฏิบัติจากการ คาดการณ์ของ Stonge (1993) คาดการณ์ว่า ในโรงประถมศึกษา อาจารย์ใหญ่ใช้เวลาและ หลักการประมาณร้อยละ 62.2 ในการบริหารจัดการ และใช้เวลาและหลักการประมาณร้อยละ 11 ในการเป็นผู้นำทางวิชาการ ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากขาดการให้ความช่วยเหลือด้านเทคนิค ไม่มีการ

ดังนั้น ตามคำกล่าวของ Stronge เราสามารถจินตนาการได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร เหล่านี้ยังคงยอมรับเอาบทบาทของผู้บริหารที่ดีแต่พูด ขาดทักษะในการบริหาร

Moorthy (อ้างถึงใน Chell Jan.1995) ได้ แบ่งหน้าที่การจัดการออกเป็น 3 ส่วนคือการวางแผน การจัดการ การสร้างแรงจูงใจ และการควบคุมส่วนหน้าที่ภาวะผู้นำทางวิชาการรวมถึง ความเชื่อ การตัดสินใจ การกำหนดนโยบายและการกำหนดกลยุทธ์ หน้าที่เหล่านี้ที่อาจารย์ใหญ่ จะต้องใช้เพื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพในชั้นเรียน ผู้นำทางวิชาการมุ่งเน้นที่การเรียนการสอน ส่วนหน้าที่ในการจัดการจะเน้นในเรื่อง ความเรียบร้อยของการดำเนินการ ถึงอย่างไรก็ตามบทบาทของอาจารย์ใหญ่ในเรื่องผู้นำทางวิชาการ คือ สิ่งที่สำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็น สถานศึกษาที่ประสิทธิภาพ แต่อาจารย์ใหญ่ไม่สามารถเป็นผู้นำทางวิชาการที่มีคุณภาพได้ ถ้าไม่เป็นผู้จัดการบริหารที่ดีด้วยบทบาทของภาวะผู้นำทางวิชาการและบทบาทเป็นผู้จัดการเป็นสิ่งที่ควบคู่กันไม่สามารถแยกจากกันได้

Shappard (1996) ได้สังเคราะห์ผลงานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาได้แก่ การที่ผู้บริหารสถานศึกษาปรากฏตัวตามที่ต่าง ๆ ของ โรงเรียน สนใจในการพัฒนาวิชาชีพ และในการนำนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้

สรุปได้ว่าในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษายังไม่ให้ความสำคัญของการเป็นผู้นำทางวิชาการมากนักแต่จะเน้นที่การบริหารและจัดการงานด้านอื่น แต่จากการศึกษาของนักการศึกษา เรื่องการบริหารงานในสถานศึกษา พบว่างานวิชาการเป็นงานที่ผู้บริหารมีความสามารถและให้ความสนใจในการบริหารต่ำที่สุด ในงานทั้งหมด เช่น จากรายงานการวิจัยของ วีระ รุญเจริญ ในปี พ.ศ. 2545 ที่ศึกษา เรื่องสภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในประเทศไทย พบว่าผู้บริหารมีศักยภาพด้านวิชาการน้อยที่สุด ในงานทั้งหมดและมีความสนใจ ในงานวิชาการต่ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ในปี พ.ศ. 2543 ที่ศึกษาวิจัย ประกอบการ ออกใบประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีปัญหา มากที่สุดในด้านการบริหารวิชาการ

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอนาคต

นับแต่มีการค้นพบการวิจัยในห้องเรียนที่มีประสิทธิภาพ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร การศึกษาได้สนับสนุนให้นำรูปแบบการบริหารที่เป็นประชาธิปไตยมาใช้ในโรงเรียน อย่างไรก็ตาม หลังจากมีการทดลองใช้สองถึงสามปี ผู้บริหารมีแนวโน้มที่จะต่อต้าน Schmidt, Kosmoshi, และ Pollack (1998) ได้ทำการสำรวจแนวโน้มของผู้เริ่มเป็นผู้บริหาร 43 คน ผู้มีส่วนร่วม 16 คน เป็น ครูใหญ่ 14 คนเป็นผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และ 13 คน เป็นผู้บริหารส่วนกลางการศึกษา มี test-retest design และเครื่องมือสอบถามเพื่อตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงทางจิตวิทยา การค้นพบ หลังการทำงานมาสามปี พบว่า ผู้ที่เริ่มเป็นผู้บริหารมีความเปลี่ยนแปลงทั้งลักษณะส่วนตัวและ การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ลักษณะส่วนตัวนั้นเห็นได้ชัดว่าผู้บริหารจะใช้อำนาจมากขึ้น มีความ เป็นประชาธิปไตยน้อยลง พวกเขาจะเป็นผู้ควบคุมเข้มงวดผลลึกลับและจุกจิกเกินไป ผู้บริหาร ช่างวิจารณ์เกินไปและความมีมุมมองที่ยาวไกลลดน้อยลงเนื่องจากการวิจัย โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารที่มีความเป็นประชาธิปไตยมากกว่าจะประสบผลสำเร็จน้อยกว่าการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ เป็นข้อเสียของผู้ที่เริ่มเข้ามาเป็นผู้บริหาร การวิจัยที่ ถือเป็นหลักฐาน ของความร่วมมือในการเป็นผู้นำในโรงเรียนที่สำเร็จทำไมการเปลี่ยนแปลงทาง หน้าที่ของผู้นำ โรงเรียนจึงจำเป็นต้องแสดงให้เห็นว่าอะไรทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเร็วขึ้น หลังจากทำงานมา ประมาณสามปีทำไมรูปแบบการเป็นผู้นำของผู้บริหารจึงเปลี่ยนจากการให้ความร่วมมือไปเป็นผู้ที่ ใช้อำนาจจากเบื้องบน อะไรเป็นตัวที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากการเปรียบเทียบระดับสากลของ ความเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในประเทศที่พัฒนาแล้วหลาย ๆ ประเทศ McAdams (1998) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาของอเมริกามีบทบาทที่หนักกว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในยุโรป เขากล่าวว่า ข้อแตกต่างที่เห็นได้ชัดของผู้บริหารสถานศึกษาในอเมริกาและยุโรปคือตำแหน่ง ผู้บริหาร สถานศึกษาของยุโรปเทียบเท่ากับหัวหน้าของครู นั่นคือ เป็นครูของครูหรือผู้ซึ่งได้รับ ความนับถือ เนื่องจากความสามารถนั่นเอง McAdams สรุปว่าผู้บริหารสถานศึกษา มีอำนาจสั่งการมากกว่า เมื่อทศวรรษที่แล้ว ความท้าทายและความคาดหวังก็ดูจะเพิ่มมากขึ้น เขาพบว่าบทบาทของ ผู้บริหารในอเมริกายังคงเดิมในแง่ของการจัดการและการดูแลเขายังพบว่ายิ่งทำงานนานขึ้นก็ยิ่ง ทำให้พวกเขาถูกสั่งการจากเบื้องบนมากขึ้น มีการเยี่ยมชมห้องเรียนและประเมินการสอนน้อยลง ผู้บริหารสถานศึกษาของยุโรปไม่มีการประเมินความรับผิดชอบและการสังเกตการณ์อย่างเป็นทางการที่ไม่ต้องมีหน้าที่นี้ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหาร และครูเป็นแบบที่เป็นสภามากกว่าที่ จะเป็นแบบลำดับชั้น อย่างโรงเรียนของอเมริกา McAdams แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้บริหาร ที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำการสอนและสนับสนุนข้ออ้างที่ว่ามีความตึงเครียดระหว่างบทบาทการเป็นผู้นำ

ผู้บริหารและผู้นำด้านการสอนนี้ในขณะที่ประเทศอื่น ๆ ที่หัวหน้าครูมีลักษณะ เป็นผู้จัดการจะมี น้อยกว่า McAdams สรุปว่าโดยมาตรฐานสากลแล้วผู้บริหารสถานศึกษาของอเมริกา ต้องทำงาน ที่ทั้งกว้างกว่าและซับซ้อนกว่า เช่น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำการสอน ดูจะเป็น แนวคิดที่ใหม่ การศึกษาของ McAdams ดูที่กระบวนการของการเข้ามาเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ในอเมริกาไม่มีการอบรมการบริหารการฝึกอบรมและการพัฒนาจะมีขึ้นหลังจากที่เข้ามาเป็น ผู้บริหารแล้ว McAdams และ Murphy (1999) มีความเห็นเหมือนกันที่ว่า การที่อเมริกาให้ ประกาศนียบัตรทำให้เสริมความมั่นใจที่ว่าการสอนและการบริหารสถานศึกษา ถูกแบ่งเป็นสอง อาชีพ Murphy แย้งว่าควรเชื่อมโยงการสอนและการบริหารเข้าด้วยกันและเขา กล่าวว่ามันแปลก ที่การบริหารการศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาน้อย ส่วนใหญ่ยังเป็นความเชื่อที่ผิด ๆ ซึ่งสิ่ง เหล่านี้นำไปสู่โปรแกรมการเตรียมพร้อมที่ยังไม่เป็น วิธีการของการเรียนการสอน และเป็นการทำให้ โรงเรียนดีขึ้น Dembowski (1998) เสนอรายงาน ที่การประชุมด้านการศึกษาระดับชาติที่เขาเสนอ ว่า ทั้งการเป็นผู้นำและการจัดการ มีบทบาทสำคัญในการบริหารโรงเรียน แต่ยังมีปัญหาเกี่ยวกับวิถีทาง ที่องค์กรทางการศึกษาถูกชักนำและถูกจัดการ เขาตรวจสอบบทบาทของ ผู้บริหารสถานศึกษา และพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องรวมการเป็นผู้นำในการสอนกับความรับผิดชอบในการจัดการ เข้าด้วย Dembowski แย้งว่ายังมีผู้บริหารการศึกษาหลาย ๆ คน สับสนเกี่ยวกับบทบาทของตนใน องค์กรและยังไม่แน่ใจว่าการจัดการเกี่ยวข้องอะไร กับงานและหน้าที่ที่พวกเขาควรปฏิบัติเขา สนับสนุนการเป็นผู้นำที่ให้ความ ร่วมมือผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บริหารระดับสูงของโรงเรียน และสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ก่อให้เกิดการกระจายความรับผิดชอบของการเป็นผู้นำของผู้บริหารกับครู และผู้ปกครองผู้ซึ่งเป็น ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจากการเป็นผู้ถืออำนาจฝ่ายเดียวไปเป็นการร่วมกันใช้อำนาจนี้ อาจไม่ง่าย นักสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา แต่วิธีการนี้เปิดทางให้โดยการสนับสนุนความต้องการในการปรับ โรงเรียน เพื่อที่จะคอยดูแลและสร้างสภาพที่ครูและผู้ปกครอง รู้สึกมั่นใจพอที่จะเสี่ยงเพื่อก่อให้เกิด ความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องสามารถที่จะทำงานได้ดี

ในสองวัฒนธรรมที่ต่างกัน คือ ดำเนินการปกครองแบบสภาในการบริหารการศึกษาและเป็นผู้มีส่วนร่วมร่วม ให้ความร่วมมือแบบประชาธิปไตย จากการศึกษาของ Daresh, Dunlap, Gantner, และ Hvizdak (1998) ทำให้ทราบว่าสังคมเริ่มรับรู้ผู้นำโรงเรียน เป็นการเดินทางที่ซับซ้อนมีหลายหน้าที่ และหลายแง่คนรู้ว่าถ้าผู้นำทางการศึกษาสามารถอำนวยความสะดวกให้กับโรงเรียนและนักเรียน ในสังคมที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ที่พวกเขามีอยู่ต้องแตกต่างจากที่สื่อให้เห็นในการบริหารการศึกษาแบบเดิม แต่แนวทางการเตรียมตัวเพื่อเป็นผู้นำโรงเรียนมักจะขาดตอนหรือไม่แน่นอน โปรแกรมการบริหารวิชาการโดยทั่วไปจะยอมรับนักเรียนโดยเฉพาะที่มีฐานะทางการเงินที่ดีและมีความสามารถที่จะทำรายงานที่จำเป็นต่อการสอบเข้าได้ Murphy (1998) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความไม่มั่นใจจากแนวโน้มในปัจจุบันที่ทำให้โรงเรียนเปลี่ยนแปลงไปจากธรรมชาติของโรงเรียนเองในการเปลี่ยนแปลง สิ่งที่เข้ามาแทนที่ศตวรรษที่ 21 จึงถูกทำให้ใหญ่ขึ้นโดยเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม จะมีการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารมากขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งในการควบคุมจะเล็กลง มีหน่วยที่มีความสามัคคี เช่น โรงเรียนที่มีการถูกควบคุมจากส่วนกลาง โรงเรียนเล็ก ๆ ปัจจุบันเราเห็นมีการกระจายอำนาจและการเปลี่ยนแปลงไปเป็นชุมชนการศึกษาที่เล็กลงในโรงเรียนใหญ่ ๆ นักเรียนจะแสดงออกเป็นกลุ่มไม่ได้มีดีนัก ร้อยละของเยาวชนที่ได้รับผลกระทบจากความยากจน การว่างงาน ความไม่รู้หนังสือ อาชญากรรม การติดยาเสพติด การขาดอาหารและการขาดอนามัยที่ดีจะมากขึ้นและมีผลโดยตรงต่อโรงเรียน การศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจะเปลี่ยนบทบาทของครู จากการเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ให้ความรู้โดยการบรรยายไปเป็นผู้ชี้แนะทางการพูดคุยอย่างจริงจังระหว่างครูและนักเรียนจะเข้ามาแทนที่ การสอนแบบเดิมศูนย์รวมอยู่ที่การเรียนรู้ไม่ใช้การสอนมาตรฐานจะเข้มงวดขึ้นผู้นำโรงเรียนในอนาคตต้องให้นักเรียนมีประสบการณ์ทางการศึกษาที่ซับซ้อน และเป็นที่ต้องการมากกว่าที่เคยเป็นมา ในขณะเดียวกันพวกเขาต้องมีนักเรียนที่ไม่ประสบผลสำเร็จในโรงเรียนที่มีมาตรฐานต่ำกว่าและถูกคาดหวังน้อยกว่ามากขึ้น และเน้นว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการให้การศึกษาแก่เด็กมากกว่าที่เคยมีมาเพราะความท้าทายของการเป็นผู้นำในอนาคต จะมุ่งเน้นไปที่โครงสร้างของการบริหารสถานศึกษาในแนวความคิดทางการศึกษาแบบใหม่ ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีความรู้กว้างขวางและมีความรู้เกี่ยวกับการสอนและการเรียนรู้ Murphy สรุปว่า มุมมองของการเป็น ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษาในอนาคต จะต้องสร้างทั้งองค์กรและปรับปรุงระบบใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของโครงสร้างสังคมใหม่ ความรู้ในการสอนและหลักสูตรจะเน้นทักษะหนึ่งในการเป็นผู้นำจากที่มุ่งเน้นที่การสอน และการเรียนรู้จากด้านของจรรยาบรรณในการทำงานมีการยอมรับฟังเสียงจาก

ผู้ร่วมงานและช่วยในการกำหนดทิศทางในโรงเรียน และยิ่งไปกว่านั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องมอง การศึกษาเป็นส่วนประกอบหนึ่งของการบริหาร เพื่อต่อสู้กับปัญหาที่ไม่ต้องให้เด็กนักเรียนไป เผชิญอย่างโดดเดี่ยว Mickey (2000) กล่าวว่า ความเป็นผู้นำ และการจัดการจะมีผลต่อตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 อย่างเห็นได้ชัด หน้าที่ของการจัดการ จำเป็นต่อการ ปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลหลักที่มีอำนาจ และเวลา ที่จะควบคุมการจัดการของโรงเรียน ยิ่งไปกว่านั้นหากผู้บริหารสถานศึกษาไม่จัดการงานหลัก ๆ ก็จะไม่มีการทำ อาจพูดได้ว่าผู้บริหาร คือผู้นำทางด้านการจัดการสิ่งเหล่านี้คือความท้าทายของ การเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 บทบาทของผู้บริหารมีพัฒนาการ คือไม่ตายตัว ผู้บริหารสถานศึกษามีได้เป็นผู้สั่งการอีก ต่อไปแต่มีบทบาทเป็นผู้อำนวยการร่วมทำงานร่วมกับ เจ้าหน้าที่ และกระจายอำนาจ ซึ่งแต่เดิมอยู่ที่ผู้บริหารสถานศึกษาเพียงผู้เดียวการนำและ อำนาจความสะดวกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงความท้าทายคือการให้อำนาจผู้อื่น จากที่กล่าว มาพอสรุป ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอนาคตได้ว่า จะต้องเป็นผู้นำทาง วิชาการให้ความสำคัญของงานบริหารงานวิชาการ บริหารตามโครงสร้างใหม่ในวัฒนธรรมที่มี การเปลี่ยนแปลงการบริหารในรูปแบบสภาและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง การบริหาร จะยึดระบอบประชาธิปไตยรูปแบบการบริหารอำนาจจะเป็นสิ่งที่ท้าทายผู้บริหาร การเป็นผู้นำ จะเข้ามามีบทบาทในการบริหารมากขึ้น

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะเป็นผู้นำทางวิชาการ

มีงานวิจัยหลายเรื่องที่แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพประสบผลสำเร็จได้ เนื่องมาจากความสำคัญของผู้บริหารที่มีบทบาทผู้นำทางวิชาการ การที่มีความต้องการให้โรงเรียน มีประสิทธิภาพมากเพียงใดนั้น นักทฤษฎีทั้งหลายยังต้องค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ ที่ดีกว่าเดิมมา เผยแพร่ ให้ได้รับรู้กัน เช่น โรงเรียนที่มีประสิทธิภาพนั้นผู้บริหารจะต้องเกี่ยวข้องในทั้งเรื่องของ หลักสูตรและการสอน จากการศึกษาข้อมูลเป็นระยะยาว 4 ปี ของ Mortier และ Sammons (1987) ซึ่งได้ศึกษาวิจัย 12 ปีวิจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานของผู้บริหารพบว่า ปีวิจัยที่ ส่งผลกระทบการบริหารงานในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพนั้น คือภาวะผู้นำทางวิชาการในเรื่อง หลักสูตร Krug (1992) ได้สังเคราะห์ภาระหน้าที่หลักของผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีดังนี้กำหนดพันธกิจ การจัดการหลักสูตรและการสอน การนิเทศการสอน การตรวจสอบความ ก้าวหน้าของนักเรียน และส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน Bennett (1996) ทำการวิจัยว่า โรงเรียนในเขตพื้นที่สนับสนุนการพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์ วิจัยของผู้บริหารใหม่อย่างไร พบว่า ผู้นำทางวิชาการต้องเป็นบุคคลที่มีทักษะในการวิเคราะห์วิจารณ์เรื่องหลักสูตร และการสอน

3) มีทักษะที่เหมาะสม การเป็นผู้ที่มีความรู้ ในที่นี้หมายถึงมีการศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา กลวิธีการสอน การบริหารงานวิชาการ และการเตรียมพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลง สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ควรรู้คือ ความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและจุดอ่อน จุดแข็งของนักปรัชญาแต่ละคน การมีความเข้าใจภาระงานของผู้นำทางวิชาการประกอบด้วย การกำกับดูแล นิเทศและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน พัฒนาบุคคลากรพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรม ส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะ ทำการวิจัยส่งเสริมบรรยากาศและเจตคติที่ดีในโรงเรียนและสัมพันธ์กับชุมชน การมีทักษะที่เหมาะสม ทักษะที่จำเป็นสำหรับภาวะความเป็นผู้นำทางวิชาการที่ต้องมี คือ การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลและเทคนิคในการทำงาน ทักษะการสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ประกอบไปด้วย การสื่อสาร การโน้มน้าว สร้างแรงจูงใจ การตัดสินใจ แก้ปัญหา และการจัดการกับข้อขัดแย้ง ส่วนเทคนิคในการทำงานประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย การเตรียมการวางแผน การสังเกตกิจกรรม การเรียนการสอนและการประเมินผล Sayfarth (1999) ได้กล่าวถึงความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

1. เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีปรัชญาของหลักสูตรต่าง ๆ ที่ใช้ในโรงเรียน
2. มีความรู้ความเข้าใจในวิธีสอนแบบต่าง ๆ
3. สนับสนุนให้ครูใช้นวัตกรรมการสอน
4. เป็นแบบอย่างที่ดีในเชิงวิชาการ
5. สนับสนุนและส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียน
6. ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
7. นิเทศและกำกับให้การเรียนการสอนเป็นไปตามแผนการสอนที่กำหนดไว้

จากการศึกษาของ Rutherford (อ้างถึงใน Yamada,2000) ผู้บริหารที่มีภาวะความเป็นผู้นำทางวิชาการมีลักษณะเฉพาะดังนี้ ให้ความสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ให้ความสำคัญกับเทคนิคการสอน ให้ความสำคัญในการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ให้ความสำคัญกับการประเมินความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียน เป็นนักประสานงานทางวิชาการ ให้การสนับสนุนครูมีความชัดเจน โปร่งใสในการปฏิบัติงาน มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และมีความมุ่งมั่นปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ด้วยเหตุนี้จึงมีการอภิปรายกันว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะความเป็นผู้นำทางวิชาการก็คือผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพนั่นเอง Yamada, (2000) กล่าวว่าหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารในภาวะความเป็นผู้นำทางวิชาการนั้น อยู่บนพื้นฐานของความเชื่อการตัดสินใจ ยุทธวิธีและเทคนิค เพื่อประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดขึ้นในกระบวนการเรียนการสอนในห้องเรียน อย่างไรก็ตามแม้หัวใจสำคัญของการปฏิบัติงานในบทบาทผู้บริหารในฐานะการเป็นผู้นำทางวิชาการ คือ การพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุดแต่ถ้าผู้บริหารเหล่านั้น ไม่มีภาวะความเป็นผู้นำทางวิชาการหรือหากขาดคุณสมบัติของการเป็นนักจัดการที่ดีก็จะไม่ส่งผลให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกันและบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะเป็นผู้นำทางวิชาการเป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะนำพา ให้โรงเรียนของตน ประสบผลสำเร็จซึ่งความสำเร็จดังกล่าวนั้นจะเกิดขึ้นได้ขึ้นอยู่กับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรการสอน และวิธีการเรียนรู้ นอกจากนี้บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะ เป็นผู้นำทางวิชาการ ยังเป็นการสร้างโอกาสให้โรงเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นอีกด้วย Hedgpeth (2000)

ผู้ช่วยงานวิจัย การทดลองการตรวจสอบ การแก้ไข และการแสวงหาแหล่งทรัพยากร Morgan (2000) ได้ทำการศึกษาถึงบทบาทของผู้อำนวยการเขตพื้นที่ Districtsuperintendent) ในรัฐ Missouri โดยศึกษาใน 4 บทบาท ดังนี้ 1) การจัดเตรียมวิสัยทัศน์ในการสอนโดยการวางแผนการสอนและการร่วมมือกันในการพัฒนาเป้าหมาย 2) การประเมินผลและตรวจสอบการสอน 3) การพัฒนาผู้นำทางวิชาการในเขตพื้นที่ และ 4) การสื่อสารความคาดหวังในการเรียนการสอนต่อเพื่อนร่วมงานและชุมชนจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาท้องถิ่นและคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นกรรมการสถานศึกษา เห็นว่าผู้อำนวยการและเขตพื้นที่การศึกษา มีบทบาท ในด้านวิสัยทัศน์ทางการสอน การประเมินผลและการตรวจสอบการสอนสูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษา และในการสื่อสารต่อเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นว่า ผู้อำนวยการ เขตพื้นที่ที่มีบทบาทด้านนี้สูงกว่าคณะกรรมการสถานศึกษา และในบทบาทอื่นจะมีความเห็นสอดคล้องกันในระดับสูงทุกด้าน Mickey (2000) ได้ทำการวิจัยถึง ภาวะผู้นำทางวิชาการในเรื่องของวิธีการที่ผู้บริหารสถานศึกษาท้องถิ่นใช้ในการเปลี่ยนโครงสร้างการทำงานของครูในโรงเรียนขนาดกลาง การศึกษาครั้งนี้ต้องการหลอมรวมการเรียนการสอนเข้ากับการบริหารการศึกษาจากการศึกษาพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางวิชาการ ใช้วิธีเชิงระบบในการปรับโครงสร้างการทำงานให้รับรู้ถึงความสำคัญของอำนาจในตำแหน่ง หรือบทบาทที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงและพบว่าภาวะผู้นำแบบร่วมกันทำงานเป็นรูปแบบของภาวะผู้นำที่มีความสำเร็จสูงในการปรับเปลี่ยนโครงสร้าง ผู้บริหารจะสนับสนุนการสร้างทีมงานและการร่วมมือระหว่างหน่วยงาน นอกจากนี้ยังคำนึงถึงความปลอดภัย กฎ ระเบียบและบรรยากาศในการทำงานผู้บริหารจะช่วยให้มีการพัฒนาศักยภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญอันจะนำไปสู่ความสำเร็จและในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างนี้เป็นการปฏิบัติ ซึ่งต้องใช้เวลามากจำต้องอาศัยการวางแผนและการจัดการที่ดี อาศัยความร่วมมือของครู ผู้บริหารจะเป็นผู้ที่มีความสามารถผู้อำนวยการความสะดวกและคอยกระตุ้นรวมทั้ง จะต้องเต็มใจสละอำนาจและยอมรับบทบาทใหม่จากผู้ร่วมงานหรือครู Glickman Carl D, Gordon Stephen P , และ Ross – Gordon Jovita M. (2001) สรุปงานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำทางวิชาการที่ประสบผลสำเร็จประกอบด้วย 3 ด้านดังนี้

1. พื้นฐานความรู้ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับโรงเรียนที่จะประสบผลสำเร็จคือศิลปะการพูด ประชัญญาและความเชื่อทางการศึกษา การพัฒนาการบริหาร ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทฤษฎีหลักสูตร
2. ภาระหน้าที่ประกอบด้วยภาระหน้าที่เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกและการประเมินผล การสอนการพัฒนาผู้ร่วมงาน การพัฒนาหลักสูตรการพัฒนากลุ่มวิจัยปฏิบัติการ การคงอยู่ของบรรยากาศเชิงบวกของคณะกรรมการโรงเรียน
3. ทักษะประกอบด้วยทักษะของผู้บริหารเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การสื่อสาร มนุษยสัมพันธ์ การตัดสินใจและการปฏิบัติ การประยุกต์ใช้การแก้ปัญหาและการบริหารความขัดแย้ง เทคนิคการบริหารและการสอน การตั้งจุดมุ่งหมายการทำงาน การวิจัยและการประเมินผล Brownell (2001) กล่าวถึงผู้นำทางวิชาการ ทำอย่างไรผู้บริหาร และครูผู้สอนจะสามารถจัดการประสานงานในการทำงานที่โรงเรียนไม่ใช่จะเรียนรู้ประสบการณ์การทำงาน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเท่านั้น แต่ยังคงดูแลเรื่องสภาพแวดล้อมด้วย ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมหรือกระตุ้นครูทุกคนในด้านการเรียนการสอนให้ก้าวหน้า Hoy Anita W. และ Hoy Wayne K. (2003) กล่าวเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำทางวิชาการ ดังนี้ บทบาทสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาทุกคน คือ ผู้นำด้านการเรียนการสอน เพราะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบในการเป็นผู้นำทางด้านการเรียนการสอน ภาวะผู้นำทางวิชาการควรเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างเต็มใจของคุณ และต้องมีความชำนาญด้านหลักสูตรและการสอน ครูก็จะจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้ดี ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบในการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนที่ช่วยให้มีการเรียนการสอนที่ดีที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างความเป็นมิตรกับครูโดยมีเป้าหมายเพื่อการปรับปรุงการเรียนและการสอน ผู้นำทางวิชาการต้องใช้เวลาในชั้นเรียน ในฐานะของผู้ร่วมงานและสนทนากับครูเกี่ยวกับการเรียนการสอน การปรับปรุงการสอนและการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง การสนทนาเชิงวิชาชีพ และการพัฒนาเชิงวิชาชีพควรจะทำในการปรับปรุงการเรียนการสอน วิธีที่ผู้เรียนเรียนรู้ วิธีสอนที่เหมาะสมสำหรับสถานการณ์ต่าง ๆ ความร่วมมือกันในผู้ร่วมงาน ความเชี่ยวชาญ และการทำงานเป็นทีม เป็นวิธีการสำหรับการปรับปรุงเพื่อความสำเร็จ แม้ว่าครูเป็นผู้ทำให้เกิดความสำเร็จเกี่ยวกับการเรียนการสอน แต่สิ่งที่สำคัญเท่า ๆ กันก็คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำทางด้านการเรียนการสอนคือการสร้างบรรยากาศในโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพูดถึงวิสัยทัศน์อย่างชัดเจนด้านความเป็นเลิศทางการเรียนการสอน และการพัฒนาวิชาชีพ อย่างต่อเนื่องควบคู่กับเป้าหมายการปรับปรุงการเรียนการสอน บทบาทของผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามี ดังนี้

ประการที่หนึ่ง ความเป็นเลิศทางวิชาการ ควรเป็นแรงจูงใจอย่างมากในโรงเรียน จากงานวิจัยที่เพิ่มมากขึ้นยืนยันว่าการเน้นวิชาการของโรงเรียน เป็นสิ่งจำเป็นต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ผู้นำทางวิชาการควรมุ่งเน้นสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ให้มีความเป็นระเบียบ จริงจัง มุ่งไปสู่เป้าหมายทางการเรียนการสอน ผู้บริหาร ต้องแสดงทั้งคำพูดและการกระทำถึงความเชื่อว่านักเรียนทุกคนสามารถบรรลุเป้าหมายในขณะที่การพัฒนาวัฒนธรรมโรงเรียนให้ครูและนักเรียนชอบทำงานหนักและมุ่งสู่ความสำเร็จทางวิชาการ

ประการที่สอง ความเป็นเลิศทางวิชาการ และการปรับปรุงการเรียนการสอน ต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่องดำเนินการอยู่ตลอดเวลาเป็นกิจกรรมร่วมมือกันระหว่างผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและครู กิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเจริญเติบโตและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน บรรยากาศในโรงเรียน แรงจูงใจของครูและนักเรียนขวัญกำลังใจของคณะครูควรได้รับการควบคุมและประเมินเป็นประจำเพื่อจุดมุ่งหมายการปรับปรุง

ประการที่สาม ครูเป็นศูนย์กลางของการปรับปรุงด้านการเรียนการสอนเพราะครูคือ ผู้ที่จะสามารถเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติด้านการเรียนการสอนในชั้นเรียนความสำคัญต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างยิ่งดังนั้นแรงจูงใจของครูจึงต้องมี

ประการที่สี่ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความช่วยเหลือในทางสร้างสรรค์และจัดหาทรัพยากร วัสดุที่จำเป็นสำหรับครู ให้ประสบความสำเร็จในชั้นเรียนตามจริงแล้วการสนับสนุนด้านทรัพยากรเป็นบทบาทพื้นฐานที่สำคัญของอาจารย์ใหญ่

ประการที่ห้า อาจารย์ใหญ่ควรจะเป็นผู้นำทางปัญญา เป็นผู้รักษาพัฒนาการคนสุดท้ายในด้านการเรียนการสอน แรงจูงใจ การจัดการในชั้นเรียน การประเมินผล และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การปฏิบัติที่ดีที่สุดในแต่ละสาขาวิชาระหว่างครู

ประการที่หก ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะเป็นผู้นำในการตระหนัก และการส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการในผู้เรียนและครู เพราะว่ากิจกรรมเช่นนั้นเป็นการส่งเสริมวิสัยทัศน์และวัฒนธรรมของความเป็นเลิศทางวิชาการ McEwan (อ้างถึงใน สมคิด สร้อยน้ำ , 2547) ได้เสนอขั้นตอนการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารจะต้องจัดทำ และนำวัตถุประสงค์ของการสอนไปใช้ ต้องสามารถทำงานวิชาการกับครูได้ ต้องสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศที่นำไปสู่การเรียน สื่อสารเกี่ยวกับ วิสัยทัศน์ พันธกิจของโรงเรียน ตั้งความคาดหวังที่สูงแก่ครู พัฒนาการเป็นผู้นำของครูและ ต้องคงสภาพเจตคติเชิงบวกที่มีต่อนักเรียน ครู และผู้ปกครอง การบริหารหลักสูตรและการสอน เชื่อมโยงถึงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจากผลการสังเคราะห์

ข้อมูลของ Smith และ Andrews (อ้างถึงใน สมคิด สร้อยน้ำ.2547) พบว่าผู้นำทางวิชาการนั้น จะให้น้ำหนักความสำคัญในเรื่องหลักสูตร และผลลัพธ์ที่ได้จากการสอนและการดำเนินการที่มุ่งสู่เป้าหมายของโรงเรียน บทบาทของผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารจะเกี่ยวข้องกับการดำเนินนโยบายทางการศึกษาโดยการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาคู การจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นและสำคัญ การส่งเสริมขวัญกำลังใจครูให้ใช้ยุทธวิธีการสอนใหม่ ๆ และการใช้ทรัพยากรหลักสูตรที่ได้ถูกคัดเลือกจากท้องถิ่น และจากการศึกษาพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง คุณลักษณะที่เด่น 4 ประการ ระหว่างครูและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงคือ 1) เป็นผู้สนับสนุนจัดหาทรัพยากร 2) เป็นแหล่งทรัพยากรการศึกษา 3) เป็นผู้ส่งข่าวสาร 4) การมีระบบข้อมูลที่เห็นได้ชัดทันที

จากที่กล่าวมาของบทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสรุปได้ดังนี้ บทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องเป็นผู้ที่ให้ความสนใจให้ความสำคัญงานวิชาการ การพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และมีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีปรัชญาหลักสูตรต่าง ๆ ที่ใช้ในโรงเรียนมีความเข้าใจในวิธีการสอนแบบต่าง ๆ สนับสนุนให้ครู ใช้สื่อและนวัตกรรมการสอนเป็นแบบอย่างที่ดีในเชิงวิชาการ สนับสนุนและส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียนส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นิเทศและกำกับให้การเรียนการสอนเป็นไปตามแผนการสอนที่กำหนด สร้างบรรยากาศที่ดีต่อการทำงานเป็นหมู่คณะของครู บรรยากาศการเรียนรู้อของผู้เรียน ตลอดจนการปรับปรุงโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ (National Test)

1. เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และมีการปฏิรูปการศึกษาที่ติดตามมาได้ก่อให้เกิดปัจจัยและการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการทางการศึกษา การเรียนการสอนการวัดและประเมินผลการศึกษา กล่าวคือ การกำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งทางด้านวิชาการงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง (มาตรา 39) กระทรวงศึกษาธิการยังคงมีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมและพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาโดยกระบวนการประกันคุณภาพภายใน (มาตรา 47 และ 48) และโดยการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษา (มาตรา 31) เพื่อคงไว้ซึ่งความเป็นเอกภาพในเชิงนโยบายหรือมาตรฐานการศึกษาของชาติแต่ขณะเดียวกันก็เอื้อให้เกิด

ความหลากหลายในทางปฏิบัติเพื่อนำไปสู่ความเป็นธรรม ความเท่าเทียมกันของโอกาสทางการศึกษาและเสริมสร้างความสอดคล้องระหว่างการศึกษาต่อสภาพชีวิต สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม ของแต่ละท้องถิ่น

2. การประเมินผลสัมฤทธิ์ระดับชาติของประเทศไทย สำหรับประเทศไทย การประเมินคุณภาพระดับชาติ ได้นำเอารูปแบบของต่างประเทศหลาย ๆ ประเทศมาพิจารณา แล้วเลือกเอาเฉพาะข้อที่ดีนำมาผสมผสานให้เหมาะสมสำหรับประเทศไทย มาปรับใช้ คือวิธี National Test ซึ่งมีลักษณะและแนวทางดำเนินการ ดังนี้

2.1 เป็นการประเมินตามระดับช่วงชั้นที่หลักสูตรกำหนดคือ ประถมศึกษาปีที่ 3 ประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6

2.2 เป็นการประเมินที่ให้ผู้เรียนทุกคนในปีที่กำหนดได้รับโอกาสเข้าสอบ

2.3 เป็นการประเมินเฉพาะวิชาหรือสมรรถภาพที่จำเป็นและมีความสำคัญตามระดับชั้น คือชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาษาไทย คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษและสังคมศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 6 วิชาแกนตามหลักสูตรโดยมีทั้งวิชาการรวม วิชาเลือก และวิชาความถนัดทางการเรียน(Scholastic Aptitude Test)

2.4 เป็นการประเมินที่ใช้เครื่องมือทั้งแบบ High-Quality Multiple Choices แบบเขียนตอบและแบบ Performance

2.5 ผลการประเมินสามารถเป็นเครื่องบ่งชี้คุณภาพการศึกษาระดับชาติ ระดับภูมิภาคระดับสถานศึกษา และระดับผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างสมเหตุสมผล การประเมินแบบ National Test นี้เป็นการประเมินตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 31 ประเมินเพื่อรักษาความมีเอกภาพด้านนโยบาย ตามนโยบายของรัฐบาลและเป็นการประเมินที่สนับสนุนหลักการจัดการศึกษา

3. วิธีการดำเนินงานประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ กระทรวงศึกษาธิการ มอบหมายให้กรมวิชาการในฐานะกรรมการ และเลขานุการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาที่ได้รับการประเมิน ทั้งในและนอกกระทรวงศึกษาธิการคณะกรรมการดำเนินงานระดับจังหวัดหรือเขตพื้นที่การศึกษาในส่วนภูมิภาค และคณะกรรมการดำเนินงานในส่วนกลาง (กรุงเทพมหานคร) ประสานงานและร่วมมือในการจัดการให้การดำเนินการประเมินเป็นไปอย่างมีมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศมีขั้นตอน ดังนี้

3.1 ค้นคว้าหาแนวทางกำหนดรูปแบบและขอบเขตของการประเมินคุณภาพการศึกษา ระดับชาติ ทั้งในต่างประเทศ และบริบทของการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการ อำนวยการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ

3.2 จัดประชุมคณะกรรมการอำนวยการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ เพื่อสรุปเป็นนโยบายการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ

3.3 ดำเนินการสร้างเครื่องมือวัดตามหลักวิชาการเพื่อให้เป็นเครื่องมือที่มีมาตรฐาน และจัดพิมพ์พร้อมเอกสารประกอบการประเมิน

3.4 จัดประชุมชี้แจงคณะกรรมการดำเนินงานระดับจังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา และ ส่วนกลาง เพื่อมอบนโยบายและแนวทางการประเมินให้การประเมินมีคุณภาพและมีมาตรฐาน เดียวกันทั้งประเทศ

3.5 ส่งเครื่องมือวัดและเอกสารประกอบการประเมินให้กับจังหวัดและส่วนกลาง เพื่อดำเนินการประเมินในวันที่กำหนดพร้อมกันทั้งประเทศ

3.6 กำกับ ติดตามการประเมินเพื่อรับทราบปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการ ประเมิน เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาระบบการประเมินต่อไป

3.7 รวบรวมกระดาษคำตอบดำเนินการตรวจข้อสอบแบบเขียนตอบประมวลผลข้อมูล เพื่อรายงานผลการประเมิน

3.8 รายงานผลการประเมินเป็นรายบุคคล สถานศึกษา จังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา และภาพรวมระดับประเทศ

ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตารางที่ 2 ผลการจับสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2550 ระดับประเทศ

วิชา	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	\bar{x}	S.D.	หมายเหตุ
ภาษาไทย	961,921	40	14.63	10.95	
คณิตศาสตร์	961,921	40	19.02	20.93	
วิทยาศาสตร์	961,921	40	19.82	21.95	
ภาษาอังกฤษ	961,921	40	15.86	17.09	

(สถาบันทดสอบการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน), 7 เมษายน 2551)

การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต3

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้สำนักทดสอบทางการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้ดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ เพื่อเป็นการควบคุมส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานที่สำนักทดสอบทางการศึกษาจัดสร้างขึ้นในวิชาที่สำคัญตามหลักสูตรกำหนด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ได้ประเมินคุณภาพผู้เรียนเพื่อให้เกิดการพัฒนาและสนับสนุนการจัดการศึกษา เพื่อสร้างชาติ สร้างคน และสร้างงาน ประเมินนักเรียนตามระดับช่วงชั้นที่หลักสูตรกำหนด คือ ประถมศึกษาปีที่ 3 ประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้ผู้เรียนแต่ละช่วงชั้นที่กำหนดได้รับโอกาสเข้าสอบทุกคนเพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ

1. วิธีดำเนินการ การประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ปีการศึกษา 2550 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ได้ดำเนินการดังนี้

1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ในระดับเขตพื้นที่

1.2 ประชุมชี้แจงคณะกรรมการเพื่อเตรียมการจัดสอบวัดคุณภาพระดับชาติของนักเรียนชั้น ป.3 ป.6 ม.3 และ ม.6 ในวันที่ 26 กันยายน 2550 ณ ห้องประชุมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3

1.3 ประชุมชี้แจงคณะกรรมการดำเนินงานการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ประกอบด้วย ผู้ตรวจราชการศึกษานิเทศก์ประจำกลุ่มคุณภาพ และผู้บริหารสถานศึกษาทุกโรงเรียนโดยแบ่งเป็นรุ่น ๆ ละ 1 วัน ระหว่างวันที่ 29 - 30 มกราคม 2550 ณ ห้องประชุมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 รายละเอียดเอกสาร ดังนี้

1.3.1 คู่มือการจัดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.3.2 กำหนดการรับ – ส่งแบบทดสอบ

1.3.3 การปฏิบัติของผู้กำกับการจัดสอบวัดคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2550

1.4 กำกับติดตามการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ โดยศึกษานิเทศก์ประจำกลุ่มคุณภาพ เพื่อทราบปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดสอบ

1.5 จัดทำรายงานผลการประเมิน มอบให้กลุ่มงานสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. ผู้เข้ารับการประเมิน ได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3,293 คน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีดังนี้
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบบทดสอบเป็นแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก 2 ฉบับ
ฉบับที่ 1 ตอนที่ 1 วิชาภาษาไทย 40 ข้อ เวลา 50 นาที
ตอนที่ 2 วิชาคณิตศาสตร์ 40 ข้อ เวลา 60 นาที
รวมทั้งฉบับ 80 ข้อ เวลา 110 นาที
ฉบับที่ 2 ตอนที่ 1 วิชาวิทยาศาสตร์ 40 ข้อ เวลา 50 นาที
ตอนที่ 2 วิชาภาษาอังกฤษ 40 ข้อ เวลา 60 นาที
รวมทั้งฉบับ 80 ข้อ เวลา 110 นาที
4. ระยะเวลาการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (GAT) โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3 สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สอบวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2550
5. ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3

วิชา	จำนวนโรงเรียน	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนน		\bar{X}	หมายเหตุ
				ต่ำสุด	สูงสุด		
ภาษาไทย	183	3293	40	10	17	13.50	
คณิตศาสตร์	183	3293	40	8	36	22.00	
วิทยาศาสตร์	183	3293	40	9	25	17.00	
ภาษาอังกฤษ	183	3293	40	8	24	16.00	

(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 3, 2550)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประมวล อินทศรี (2537) ศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 พบว่า มีการปฏิบัติการประสานประโยชน์อยู่ในระดับมาก ส่วนแบบยึดบุคคลและยึดสถาบันมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา กับครู-อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุขเกษม พาพินิจ (2542) ศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ผู้บริหารมีพฤติกรรมที่เป็นจริงทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยมีพฤติกรรมภาวะผู้นำวิชาการด้านการวัดผล และประเมินผลเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือด้านการประชุม อบรมทางวิชาการ ด้านหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ ด้านห้องสมุด ด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ด้านการเรียนการสอน และด้านการนิเทศ ภายในตามลำดับส่วนพฤติกรรมที่คาดหวังทั้ง 7 ด้านอยู่ในระดับมาก โดยพบว่า มีความคาดหวัง ในด้านห้องสมุดเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ ด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ ด้านวัสดุประกอบ หลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้ ด้านวัดผลและประเมินผล ด้านนิเทศภายในและด้านการเรียนการสอน ตามลำดับ

พิสิทธิ์ จันทรเนตร (2542) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสกลนคร จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า สภาพการ ปฏิบัติงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการวางแผนงานวิชาการ และการจัดการงาน วิชาการมีการปฏิบัติสูงกว่างานอื่น ๆ ส่วนด้านที่มีการปฏิบัติงานต่ำกว่าด้านอื่น ๆ คือ ด้านการ พัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการและเมื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างโดยภาพรวม พบว่า โรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดเล็ก มีสภาพการปฏิบัติงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ ที่ระดับ .05

สกุล กังวาลไกล (2542) ได้ศึกษาประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถาน ศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า

1. ประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวม ด้านพัฒนาครู-อาจารย์ และด้านงานบริการทางวิชาการแก่ชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านงานจัดการเรียนการสอน และงานส่งเสริมวิชาการอยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา โรงเรียนเอกชน และสังกัดเทศบาล มีประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและ เกือบทุกรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารงานวิชาการ

สมแพน จำปาหวาย (2542) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่ามีสภาพการบริหารงานทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านบริหารหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านห้องสมุด ด้านการนิเทศภายในงานวิชาการและด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ปัญหาการบริหารงานทั้ง 7 ด้านอยู่ในระดับมาก

ประภาพันธ์ เจริญกิตติ (2543) ศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำในงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา 7 ด้าน ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่ามี การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) ด้านเป็นผู้ให้การยอมรับงานวิชาการ 2) ด้านเป็นผู้ให้ความช่วยเหลืองานวิชาการ 3) ด้านเป็นผู้คิดริเริ่มในงานวิชาการ 4) ด้านเป็นผู้รู้จักปรับปรุงงานวิชาการ 5) ด้านเป็นนักพูดที่ชำนาญในงานวิชาการ 6) ด้านเป็นผู้ประสานงานวิชาการ และ 7) ด้านเป็นผู้เข้าสังคมได้ดี เพื่อประโยชน์ในงานวิชาการ

อภิรักษ์ นาเลาะห์ (2545) ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการบริหารงานวิชาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน โดยปฏิบัติมากเป็นอันดับแรก คือ ด้านการจัดการเรียนการสอนอันดับสุดท้าย คือ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

2. ปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับ “มาก” ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน โดยมีปัญหามากเป็นอันดับแรก คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และมีปัญหาอันดับสุดท้าย คือ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

3. ความต้องการในการบริหารงานวิชาการ พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับ “มาก” ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน โดยมีความต้องการมากอันดับแรก คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน รองลงมาได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการวิจัยในชั้นเรียน และด้านการพัฒนาทรัพยากร สื่อและเทคโนโลยี ตามลำดับ

4. การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการวิจัยในชั้นเรียน และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ส่วน ปัญหา และความต้องการในการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Lewis (1884) ได้ศึกษาแบบของผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 4 แบบ ได้แก่ แบบของผู้นำทางวิชาการที่ยึดตัวบริหารเป็นศูนย์กลาง แบบที่ยึดครูเป็นศูนย์กลาง แบบที่มีการกระจายอำนาจ และแบบที่ยึดการกำกับดูแล ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จ ในงานมีผลโดยตรงจากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

Davenport (1984) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ของผู้บริหารที่มีต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีส่วน เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติกิจกรรมของผู้บริหาร และยังพบว่า งานในความรับผิดชอบที่ช่วยให้ผู้บริหาร ประสบความสำเร็จเกิดจากโปรแกรมทางวิชาการของสถานศึกษา

Liu (1985) ได้ทำการวิเคราะห์พฤติกรรมผู้นำในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษามีความสัมพันธ์สูงกับความสำเร็จของสถานศึกษา

Heck, R.H. et al. (1993) ได้นำรูปแบบเชิงทฤษฎีดังกล่าวของ Bossert et al. ไปทดลอง ใช้พบว่า พฤติกรรมของครูใหญ่หลายประการช่วยให้ครูมีขวัญกำลังใจสูงขึ้น เช่น การสื่อสาร การกำหนดจุดมุ่งหมาย ของการเรียนการสอนร่วมกัน การสร้างบรรยากาศความเป็นระเบียบของ ครูใหญ่ก็จะช่วยสร้างเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ของนักเรียน ลักษณะพฤติกรรมอื่น ๆ ของ ภาวะผู้นำ เช่น การพัฒนาเป้าหมายของโรงเรียน การจัดหาแหล่งทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน การประเมินหลักสูตรเหล่านี้ล้วนเป็นพฤติกรรมที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ และเขายังสถิติให้เห็นว่า ห้องเรียนที่ได้รับผลสะท้อนจากลักษณะผู้นำของครูใหญ่ กล่าวคือ บรรยากาศของการเรียนรู้และ การจัดชั้นเรียนที่เหมาะสมมีส่วนโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

Sheppard (1996) ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลครูใหญ่ต่อครู การศึกษาวิจัยแสดงให้เห็นว่าครู ใหญ่ที่ใช้อิทธิพลและอำนาจอย่างไม่เป็นทางการ โดยใช้ทักษะมนุษยสัมพันธ์และการให้ความ ช่วยเหลือทางเทคนิควิชาการจะได้ผลดีกว่าการสั่งการตามตำแหน่ง ผู้บริหารที่พยายามชี้แจง ค่านิยมของโรงเรียนมีทักษะปฏิสัมพันธ์ ช่วยเหลือสนับสนุนให้ครูเข้าใจวิสัยทัศน์ จะมีอิทธิพลด้านดี ต่อครู และยังพบว่าการพัฒนาวิชาชีพให้แก่ครูเป็นพฤติกรรมผู้นำของครูใหญ่ที่มีอิทธิพลด้านดีต่อ ครูทั้งระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา

สุรชัย ขวัญเมือง (2522 : 233) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง ความรู้หรือทักษะที่ได้รับจากการเรียนการสอน ที่ได้พัฒนาขึ้นเป็นลำดับขั้น ในวิชาต่าง ๆ ที่เรียนมาแล้ว

กระทรวงศึกษาธิการ (สุกัญญา สามปรู. 2539 : 30 ; อ้างอิงมาจากกระทรวงศึกษาธิการ. 2525 : ไม่มีเลขหน้า) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง ความสำเร็จหรือความสามารถในการกระทำใด ๆ ที่จะต้องอาศัยทักษะหรือความรู้ในวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ

ไพศาล หวังวานิช (2526 : 89) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ ที่เกิดจากการฝึกอบรมหรือการสอน

สุกัญญา สามปรู (2539 : 31) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง ความรู้ ทักษะความสามารถ หรือประสิทธิภาพของบุคคล ที่เกิดจากการฝึกฝนหรืออบรมสั่งสอน

พริสคอต (สุกัญญา สามปรู (2539 : 31-32 ; อ้างอิงมาจาก Prescott. 1963) ได้สรุปองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนของนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ดังนี้

1. องค์ประกอบทางด้านร่างกาย ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตของร่างกาย สุขภาพทางกาย ข้อบกพร่องทางกายและบุคลิกท่าทาง
2. องค์ประกอบทางด้านความรัก ได้แก่ ความสัมพันธ์ของบิดามารดา ความสัมพันธ์ของบิดามารดากับลูก ความสัมพันธ์ระหว่างลูก ๆ ด้วยกัน และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว
3. องค์ประกอบทางด้าน วัฒนธรรมและสังคม ได้แก่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเป็นอยู่ของครอบครัว สภาพแวดล้อมทางบ้าน การอบรมทางบ้านและฐานะทางบ้าน
4. องค์ประกอบทางความสัมพันธ์กับเพื่อนวัยเดียวกัน ได้แก่ ความสัมพันธ์ของนักเรียนกับเพื่อนวัยเดียวกันทั้งที่บ้านและโรงเรียน

สุรชัย ขวัญเมือง (2522 : 232) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง ความรู้หรือทักษะที่ได้รับจากการเรียนการสอน ที่ได้พัฒนาขึ้นมาเป็นลำดับขั้นในวิชาต่าง ๆ ที่เรียนมาแล้ว

อารีย์ วชิรวารการ (2542 : 143) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน การฝึกฝนหรือประสบการณ์ต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียน ที่บ้าน และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ แต่คนส่วนมากเข้าใจว่า ผลสัมฤทธิ์เกิดจากการเรียนการสอนแต่ภายในโรงเรียน

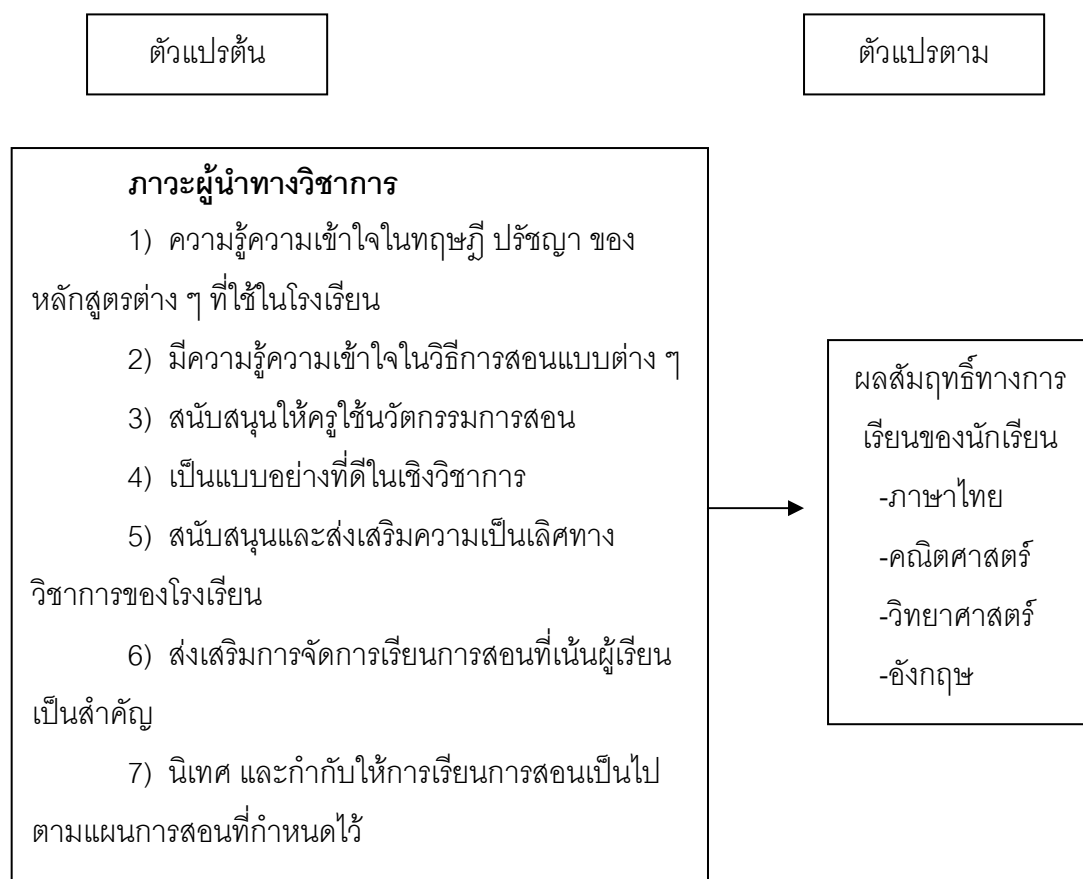
ไพศาล หวังภาณิช (2562 : 89) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมและประสบการณ์ การเรียนรู้ ที่เกิดจากการฝึกอบรมหรือสอน

ไพศาล หวังภาณิช (2562 : 89) ได้กล่าวถึงการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ว่าสามารถ วัดได้ 2 รูปแบบ คือ

1. การวัดด้านปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถในการปฏิบัติหรือทักษะของ ผู้เรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนแสดงความสามารถดังกล่าว ในรูปของการกระทำจริงให้ออกเป็นงาน การวัด ต้องใช้ข้อสอบภาคปฏิบัติ
2. การวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหา ซึ่งเป็น ประสบการณ์เรียน รวมถึงพฤติกรรมความสามารถในด้านต่าง ๆ สามารถวัดได้โดยใช้แบบ วัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test)

กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา